

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2021

Marking Scheme

Polish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

MODEL ODPOWIEDZI I PUNKTACJA

Warto być samotnym.

Uwaga:

Przy przyznawaniu punktów w brane pod uwagę następujące elementy:

1. Przejrzystość celu – kandydat zrozumiał pytanie i wie, jak podejść do udzielenia odpowiedzi
2. Spójność wypowiedzi – kandydat dobiera właściwy materiał, korzystając z niego w uporządkowany i celowy sposób
3. Znajomość języka – kandydat wykazuje na tyle dobrą znajomość języka, by w sposób jasny i w miarę płynny przekazać treść
4. Zasady – gramatyka i ortografia

Część I

(30/70)

Właściwa odpowiedź, wyrażona własnymi słowami, udzielona na podstawie tekstu

1. Wyjaśnij znaczenie następujących słów i wyrażeń w kontekście tekstu:

(5)

1 punkt za każde słowo lub wyrażenie

- a) łatwy kąsek (p. 1) – przysmak, smakołyk, kawałek
- b) dysponować czymś (p. 3) – posiadać, mieć w posiadaniu, mieć coś
- c) zatwardziały samotnik (p. 9) – zdeklarowany, konsekwentny, uparty
- d) kolidować z czymś (p. 10) – nie pasować, kłócić się z czymś
- e) presje społeczne (p. 11) – nacisk, namowa, parcie

2. Wymień ujemne strony samotnego życia, które podają media. (p.1)

(5)

3 punkty za jeden przykład, po **1 punkcie** za każdy następny

- samotność ma zły wpływ na samopoczucie człowieka oraz na jego poziom szczęścia

- skraca życie
- jest gorsza niż depresja czy otyłość
- ma tak samo zły wpływ na zdrowie jak palenie 15 papierosów dziennie

3. Według autora tekstu słowo „samotność” może mieć różne znaczenia. Jakie przykłady tych znaczeń odnajdujesz w tekście? (p.2)

(5)

3 punkty za jeden przykład, po **1 punkcie** za każdy następny

- izolacja społeczna - inni pozbawiają człowieka kontaktów ze sobą
- celowe odosobnienie i ograniczenie kontaktów społecznych
- poczucie braku zrozumienia mimo bogatego życia towarzyskiego
- wybór życia w pojedynkę, brak życiowego partnera

4. Jakie korzyści, według badaczy, płyną z samotnego życia? Czy niektóre z nich zaskakują cię? Wyjaśnij dlaczego tak lub nie. (p.9, 11)

(5)

Po **1 punkcie** za podanie korzyści (3 pkt max), **2 punkty** za wytłumaczenie

Korzyści:

- poprawa stanu koncentracji umysłu i funkcji poznawczych
- samotność sprzyja samorozwojowi, budowaniu własnej tożsamości i wzmacnia procesy twórcze
- pozwala uzyskać wgląd w samego siebie
- pomaga przejść przez życie pełne różnych presji społecznych i politycznych
- pozwala zdystansować się do samego siebie

Wytłumaczenie:

Tak, zaskakuje mnie to, że – paradoksalnie - osoby, które doświadczają samotności potrafią budować lepsze i trwalsze relacje od tych, którzy nigdy nie doznali samotności.

5. Co na temat samotnego życia myślą osoby inteligentne? Wyjaśnij na podstawie artykułu ich punkt widzenia. Czy zgadzasz się z nim? (p. 10)

(5)

Po **1 punkcie** za podanie opinii z tekstu (3 punkty max), **2 punkty** za podanie swojej opinii

Opinie ludzi inteligentnych:

- wolą samotność niż towarzystwo innych
- dostrzegli, że ewolucyjny lęk przed samotnością nie ma dziś żadnego uzasadnienia
- czas spędzany z przyjaciółmi traktują jako stracony, bo krępuje ich ambitne cele życiowe
- uważają, że szanse spotkania osób równie inteligentnych są małe
- męczą ich obecność osób mało bystrych

Tak, zgadzam się z punktem widzenia osób inteligentnych - uważam, że ludzie, którzy mają wiele do powiedzenia powinni się skoncentrować na swojej pracy, nie powinni tracić czasu na spotkania towarzyskie. Cały świat skorzysta z efektów ich pracy, z ich pomysłów...itd.

ALBO

Nie, nie zgadzam się z ich punktem widzenia – ci ludzie są samolubni, wywyższają się nad innych. Uważam, że czas spędzony z przyjaciółmi może być bardzo korzystny dla człowieka, dla jego dobrego samopoczucia...itd.

6. Czy autor artykułu zachęca do bycia samotnym? Uzasadnij swoje zdanie. (p. 8, 9, 12)

(5)

- Tytuł „Pochwała samotności” sugeruje zachętę, jednak po przeczytaniu artykułu rozumiemy, że autor nie zachęca do bycia samotnym ani nie gani samotności, nie zgadza się jedynie ze stereotypowym podejściem pop-psychologii do samotności;
- Autor pokazuje, posługując się faktami, że samotność może mieć różne oblicza – może wyniszczać, ale może też wznieść człowieka na wyżyny jego możliwości.

Czytelnie napisane wypracowanie na temat, przy użyciu minimum 300 słów, w którym treść przekazana jest w sposób przejrzysty, spójny i w miarę płynny

Napisz wypracowanie na jeden z poniższych tematów, używając minimum 300 słów:

1. „Samotność albo sprawia, że się odnajdujemy, albo się gubimy.” (Roberto Gervaso)

Refleksje typu:

Samotność ma różny wpływ na ludzi. Niektórzy bardzo sobie cenią bycie samotnym / doskonale odnajdują się w tym stanie, bo:

- potrafią lepiej pracować/ skupić się na pracy/ są bardziej efektywni (np. pisarze)
- rozwijają swoje zainteresowania (np. sztuką)
- podejmują nowe wyzwania życiowe (np. uczą się języków, trenują sport)
- są bardziej kreatywni, odprężeni, bo nikt ich nie ogranicza
- po prostu kwitną, itd.

Nie wszystkim jednak służy bycie samotnym, czasem prowadzi to do:

- depresji,
- melancholii,
- odczuwania braku celu i sensu w życiu,
- zmniejszenia poczucia własnej wartości, itd.

ALBO

2. „Nie możemy tak po prostu wymyślać własnych faktów tylko dlatego, że nie podoba nam się to, co słyszymy.” (Greta Thunberg)

Refleksje typu:

- fake news
- postprawda
- populizm

- dezinformacja
- prawda w mediach i życiu publicznym zagrożone są przez cynizm, grę na emocjach i taną sensację
- zaprzeczanie i manipulacja faktami dla własnej korzyści lub celów politycznych
- dyskryminacja i mowa nienawiści – np. w mediach społecznościowych – kierowana przeciwko osobom, z którymi się nie zgadzamy
- unikanie odpowiedzialności wobec planety lub innych osób
- niewygodna prawda dotycząca zagadnień środowiskowych i zmian klimatu
- itp.

